

אלה מועדי ה'

הלכות למועדי ישראל
בתוספת סגולות והנהגות

ליל הסדר שחל במוצאי שבת • חג הפסח

מאת הגאון רבי משה יוחאי רז שליט"א
רב ק"ק תפילה ל'משה' וראש כולל 'פלא יועץ' לוד

יום חמישי – י"ג בניסן

בדיקת חמץ

- א. בשנה זו (תשפ"ה) שערב פסח חל בשבת, מקדימים את בדיקת החמץ ליום חמישי בלילה, שהוא ליל י"ג בניסן.
- ב. קודם הבדיקה טוב ליטול ידיו. ואז יברך "אשר קדשנו במצוותיו וצונו על ביעור חמץ". ונכון להקדים ולברך "שהחיינו" על פרי חדש או בגד חדש ולפטור את מצות הבדיקה.

בנחת

- ג. הבדיקה תהא בנחת ובשימת לב מרובה, ואל יקוץ בטורח הבדיקה.
- ## ביעור היצר
- ד. כשבודק החמץ יכוין בדעתו שיזכה לפשפש בנגעי בתי הנפש ולבער היצר הרע מקרבו.

ביטול החמץ

- ד. אחר הבדיקה יאמר נוסח הביטול: **פְּלֵ-חַמֵּיִרָא דְאִכְּא בְּרִשׁוּתֵי, דְלֹא חֲזִיתָהּ וְדְלֹא בִיעַרְתָּהּ, לְבִטּוּל וְלַהּוּי קַעֲפָרָא דְאַרְעָא.** ונהגו לאמרו שלש פעמים, ובפעם שלישית טוב שיוסיף: **לְבִטּוּל וְלַהּוּי "הַפְּקָר" קַעֲפָרָא דְאַרְעָא.** (ויש שנהגו לומר בנוסח שונה כמופיע במחזורים).
- ה. אחר הביטול יאמר תפילה זו שתיקן מרן החיד"א: **יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּזַכְּנוּ לְפִשְׁפֹּשׁ בְּנִגְעֵי בְּתֵי הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר נוֹאֲלָנוּ בְּעֵצַת הַיֵּצֶר הָרָע, וְתִזְכְּנוּ לְשׁוּב בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלֵמָה. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ תְּסַיְעֵנוּ וְתַעֲזְרֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְתַצִּילֵנוּ מִכָּל נִדְּוֹד אֲסוּר וּבְפִרְט מְאֹסוּר חַמֵּץ אֲפֵלוּ מִכָּל שְׂהוּא, בְּשָׁנָה זוּ וּבְכָל שָׁנָה וְשָׁנָה אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.** (מובא בספח"ק פלא יועץ)

- ז. יש להזהר מאד להצניע חמץ שנשאר לאכילת יום ששי וסעודות השבת, במקום מיוחד, כדי שלא יתפזר ויצטרך לחפש אחריו שוב.

יום ששי – י"ג בניסן

שריפת חמץ

- ח. למרות שמותר לאכול חמץ עד לשבת בבוקר, מכל מקום גם בשנה זו טוב לקיים את שריפת החמץ עד שעה חמישית (11:21), בכדי שלא יבואו לטעות בשנה הבאה לבער החמץ בשעה מאוחרת. ואם לא הספיק, ישרוף במשך היום.
- ט. גם אחרי השריפה מותר להמשיך לאכול חמץ כל היום, וישגיח היטב שלא יתפזר.

י. כשמכניס את החמץ לתוך האש יש לפרוס את החמץ לחתיכות קטנות, כדי שתשלוט בו האש היטב, ויוציאנו מהניילון או מהנייר כסף העוטפו.

יא. יחד עם החמץ שורפים את הלולב והערכות. ויש נוהגים לשרוף גם את הכף והנוצה ושיירי הנר שחיפשו בהם את החמץ. יב. אין צורך לבטל חמץ בשעת הביעור שביום ששי, אלא יבטלנו בשבת בבוקר לפני שיגיע זמן איסורו (השנה בשעה 11:21).

תזכורות לערב פסח

יג. יש לזכור להכין מיום ששי "נר נשמה" (של 26 שעות לפחות), בכדי שיוכלו לקחת ממנו אש להבדלה ולהדלקת נרות של יום טוב במוצאי שבת. ואלו שמבשלים בחג על ידי גז ישאירו נר של 48 שעות.

יד. כמו כן יש להכין נייר טישו חתוך, מפות, שקיות ורדיד אלומיניום (נייר כסף) וכדומה, כפי מה שנצרך לשני הימים, כיון שאסור לחתכם בחג.

טו. אלו שיש להם בכיריים של הגז, מצת המבעיר את האש באופן אוטומטי עם סיבוב הכפתור, ומעוניינים לבשל בגז בחג, ינתקו מיום ששי את שקע החשמל, וידליקו בחג מאש לאש.

טז. המשתמשים במקרר בעל התקן שבת, יזכרו להפעיל אותו על מצב של נטרול המערכת לזמן המירבי, בכדי שלא יחזור באמצע החג למצב חול.

יז. אלו שמשתמשים בשעון שבת לתאורת הבית, יזכרו להשאיר את התאורה בלילה עד שעה מאוחרת, בכדי שתהיה דולקת בכל מהלך הסעודה בליל הסדר.

יח. אסור להדביק ביום-טוב נר שעוה על ידי חימום הנר והמסת השעוה על הפמוט, ולכן יכינו מיום ששי מערכת נרות נוספת לצורך הדלקת נר של ליל הסדר.

יט. והמדליקים בפתיל צף, ישחילו לכתחילה את הפתילה במצוף מיום ששי, ואם לא עשו כן מותר להכניסה לתוך המצוף ביום-טוב, ובתנאי שהנקב פתוח.

כ. מומלץ לשקול את המרור מערב פסח להכין שיעור כזית (27 גרם). והמשתמשים בעלי חסה יזהרו לבדוקם היטב מתולעים (והטוב לקנות רק חסלט, למרות שמשלם יותר!). ויניחום בשקיות סגורות במקרר שלא יכמושו.

כא. יש לזכור לצלות את ה"זרוע" לקערת ליל הסדר (אפשר גם ב"גריל" בתנור), וכן לבשל את ה"ביצה", ולהכין "מי מלח" (או מי לימון שהרוב מים) לטיבול הכרפס.

כב. ישנם כמה אפשרויות לקיום סעודות שבת בשנה זו, כדלהלן:

אופן א' לקיום סעודות השבת (עצת הרב עובדיה יוסף זצ"ל):

- 1) יש לבער החמץ לגמרי ביום הששי, בלי להשאיר ממנו כלום.
- 2) להצניע את כל כלי החמץ, ולהשתמש בשבת אך ורק בכלים הכשרים והמיוחדים לפסח, ובתבשילים ומאכלים הכשרים לפסח.
- 3) את מצות סעודות שבת יקיימו במצה מטוגנת בשמן, או מבושלת במרק של בשר או של עוף, באופן כזה: שלאחר שנתבשל התבשיל יורידו מעל האש, ובעוד התבשיל שבסיר רותח (בחום שהיד סולדת בו), יתן בזה אחר זה בתוך התבשיל כמה מצות (שיש בהם שיעור כזית) כפי שנצרך לשבת, באופן שהמצה תספוג היטב את טעם התבשיל, ואז יוכל לקיים בה מצות שלש סעודות.
- 4) יזהר שישארו המצות בשלימותם, כדי שיהיה אפשר לקיים בהם "לחם משנה" בשבת.

- 5) מעיקר הדין כליל שבת מותר לאכול גם מצה רגילה, הואיל וכליל י"ד אין איסור באכילת מצה, [ובפרט מצה שאינה שמורה], וביום שבת יקיים סעודת שחרית וסעודה שלישית במצה מבושלת או מטוגנת.
- 6) מי שנוהג באפשרות זו, יש לו לומר את ביטול החמץ ("כל חמירא") ביום ששי אחרי השריפה.

אופן ב' לקיום סעודות השבת:

- 1) יש לבער את החמץ מלבד מה שמשאיר לסעודת ליל שבת וסעודת שחרית.
- 2) בסעודות אלו ישתמש בפיתות ולחמניות שאינם עושים פירורים, ובכמות קטנה כדי שלא ישאר אצלו חמץ.
- 3) ניתן לבשל את האוכל גם בכלי חמץ, רק יזהר שלא יהיה מאכל שנדבק, כי אז יהיה אסור לשטוף את הכלים כראוי עד מוצאי יום טוב.
- 4) את שאריות החמץ ישליך לפח האשפה הציבורית לפני שיגיע הזמן, ויש נוהגים לפורר ולהשליך לבית הכסא (רק שיש להזהר שלא יגרום סתימות ונזקים), כמו כן ניתן לשפוך עליו חומר פוגם, כגון אקונומיקה וכדומה.
- 5) יש לומר את נוסח "כל חמירא" [מובא להלן] עד סוף שעה חמישית (11:21).
- 6) סעודה שלישית יקיים במצה מבושלת, או במצה עשירה, או בפירות, כפי שיתבאר להלן (סעיף לב).

נוסח ביטול החמץ

כג. אחר שייסיים את אכילת החמץ יאמר נוסח הביטול: **פְּלִי-חַמֵּירָא דְאֵפֵא בְּרִשׁוֹתַי, דְּחִזִּיתָהּ וְדָלָא חִזִּיתָהּ, דְּבִיעֵרְתָּהּ וְדָלָא בִיעֵרְתָּהּ, לְבִטּוּל וְלַהּוּי פְּעֵפְרָא דְאַרְעָא.** ונהגו לאמרו שלש פעמים. (ויש מוסיפים בפעם השלישית: **לְבִטּוּל וְלַהּוּי "הַפְּקֵר" פְּעֵפְרָא דְאַרְעָא.**)

כד. אחר הביטול יאמר תפילה זו שתיקן מרן החיד"א: **יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁתַּרְחֵם עָלֵינוּ וְתִצְלַנּוּ מֵאִסּוּר חַמֵּץ אֲפֵלוּ מִכָּל שְׁהוּא, לָנוּ וְלְכָל בְּנֵי בֵּיתֵנוּ וְלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּשָׁנָה זוּ וּבְכָל שָׁנָה וְשָׁנָה כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ. וְכַשֵּׁם שֶׁבְּעֵרְנוּ הַחַמֵּץ מִבֵּיתֵנוּ וְשִׂרְפָנוּהוּ, כֵּן תִּזְכְּנוּ לְבַעַר הַיֵּצֵר הָרַע מִקִּרְבָּנוּ תָּמִיד כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ. וְתִזְכְּנוּ לְדַבֵּק בְּיֵצֶר הַטּוֹב וּבְתוֹרַתְךָ וּרְאֵתְךָ וְאַהֲבַתְךָ תָּמִיד אֲנַחְנוּ וְזֵרְעֵנוּ וְזֵרַע זֵרְעֵנוּ אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.** (מובא בספה"ק פלא יועץ)

כה. משכימים להתפלל שחרית מוקדם, בכדי שיספיקו לסיים סעודת שחרית לפני שיגיע זמן איסור אכילת חמץ (10:01).
כו. אחרי סעודת שחרית יש לנקות היטב את הפה משיירי החמץ, ובפרט אם יש נקבים בשיניים.

כז. יש לטאטא את הבית ולסלק מתוכו כל שארית של חמץ, כולל הנמצא באשפה הביתית, ואז יאמר את נוסח הביטול "כל חמירא" ככתוב במחזורים. ויש לסיים כל זה עד השעה 11:21.
כח. יש להקדים תפלת מנחה, כדי שיוכלו לאכול סעודה שלישית לפני שתגיע שעה עשירית (15:54).

לימודים לערב פסח

כט. סגולה גדולה לקרוא "סדר קרבן פסח" המסודר במחזורים, לאחר תפילת המנחה, כיון שאז היה זמן שחיטתו.
ל. דבר בעתו מה טוב לעסוק בעת הזאת בלימוד "אגרת הקודש לרבי שמשון מאוסטרופולי", העוסקת בסודות עשרת המכות. וכן יקרא "סדר מ"ב מסעות", ויש בזה סגולות גדולות ועצומות.

סעודה שלישית

לא. זמן סעודה שלישית מתחיל בחצות היום (שעה 12:41).
לב. עדיף לקיים סעודה שלישית על מצה מטוגנת או מבושלת בכדי לברך המוציא וברכת המזון. ואם רוצה לקיים מצות סעודה שלישית במצה עשירה יברך עליה 'מזונות' ו'על המחיה'. ולדעת הרמ"א (סימן תמד סעיף א) אין לאכול בשעה זאת מצה עשירה ויעשוה על פירות או בשר ודגים.
לג. יש לקיים את הסעודה השלישית עד שעה עשירית (15:54). ואם עברה השעה יאכל פחות מכביצה (כשאוכל המוציא).

הכנה משבת לחג

לד. כל דבר שיש בו משום "הכנה", אסור לעשותו בשבת לצורך יום טוב.
לה. ולכן אסור להדיח את הכלים שנשארו מסעודת שבת ואינו צריך אותם שוב לצורך השבת, וכן אסור לערוך את שלחן החג עד אחר צאת הכוכבים (שעה 19:24 אופק ת"א).
לו. אמנם לטאטא ולסדר את הבית, ולפנות את השלחן בכדי שיהיה המקום מסודר - מותר.

לז. כמו כן מותר להחזיר למקרר או למקפיא את המאכלים שהיו בו מקודם לכן, בכדי שלא יתקלקלו.
לח. מאכלים המבושלים מותר להוציאם מתא ההקפאה בכדי שיפשירו ויהיו ראויים לאכילה בסעודת ליל החג, אך יקדימו להוציאם מוקדם ולא סמוך לשקיעה. [ובמקום צורך מותר להוציא גם בשר חי קפוא מתא ההקפאה להפשירו לצורך סעודת החג, ובתנאי שיוציאו בעוד היום גדול שיספיק להפשיר ויהיה בגדר "ראוי לאומצא" (וכמבואר היטב בשו"ת "ימין משה" ח"א סימן ט).]
לט. אמנם אין להוציא מהמקפיא את המצות המיועדות לשלחן ליל הסדר, משום מוקצה. (ומצות מכונה הרגילות מותר לטלטלם כיון שהילדים יכולים לאכול אותם בשבת).

מ. טוב לנוח בערב פסח כדי שיוכלו להיות ניעורים בלילה לספר ביציאת מצרים. ובפרט יש להשגיח בזה על הקטנים, כדי שיוזכה לקיים בהם מצות 'והגדת לבנך'. ומותר לנוח ביום שבת, רק נכון שלא יאמר במפורש שעושה כן לצורך מוצאי שבת.

סוג היין

נו. מצוה לשתות ארבע כוסות ביין אדום דוקא. ואם היין הלבן משובח יותר יקח יין לבן, וטוב להוסיף לו מעט יין אדום, כדי שיהא בצבע המובחר.

נו. מי שקשה לו לשתות יין, יכול לצאת ידי חובת ארבע כוסות בשתיית מיץ ענבים.

סגולות

נה. ובזכות התאמצות האדם בשתיית הכוסות ובאכילת המצה, לא יצטרך לאכילת ושתיית תרופות.

כמות השתיה

נט. לכתחילה יש לשתות רביעית, שהוא 81 סמ"ק, ובפרט בכוס הראשונה והרביעית, ואם שתה רוב רביעית (42 סמ"ק ומעלה) יצא ידי חובה.

ס. יש לשתות את כל הכמות הזו בפעם אחת. והפסקה קצרה אינה הפסקה.

סדר הקערה

סא. לוקחים שלש מצות (שמורה) "עבודת יד", ומסדרים אותם בקערה עם מרור וכרפס וזרוע וביצה, חרוסת וחזרת. כפי הסדר המצוייר כאן. [מרור - חסה שלימה, חזרת - עלי חסה פרודים].

במהלך כל הסדר כדאי להיות צמודים להגדה מסודרת, כי שם מבואר כיצד יש לנהוג בהגבהת הכוס, ובכיסוי המצות, ובנוסחאות, וביתר הדברים הנצרכים למהלך השוטף של עריכת הסדר.

ובליל התקדש החג הקדוש יאזר חיל לקים מאמר רבותינו זכרונם לברכה: חיב אדם להראות בעצמו כאלו הוא יצא ממצרים. ועל ידי מחשבות טהורות תדיריות יתלהב לבו באפן שיראה שאי אפשר שלא לשמח, ולפי התעוררותו ולפי מעשיו כך יהיה לו סיעתא דשמיא, והבא לטהר מסייעין אותו שישמח בעושיו שמחה רבה, שמחה של מצוה כדת מה לעשות.

וכתבו המקבילים שלא אסור חמץ בלבד הוא חמור מאד בימי הפסח, אלא כל דבר פשע חמור מאד, ופוגם ועושה רשם בפסח יותר ויותר משאר ימות השנה, וצריך לזהר ולעמד על המשמר יותר מכל ימות השנה. (פלא יועץ)

מא. מותר להתלכש בשבת לצורך החג, ואין בזה משום הכנה, שהרי נהנה בו ביום. וצריך להתלכש מבעוד יום. מב. מותר לטבול בשבת לכבוד החג ואין בזה משום הכנה.

מוצאי שבת - ליל הסדר

מג. בצאת השבת לפני שמתחילים בהכנות של יום טוב, יש לומר "ברוך המבדיל בין קודש לקודש" [בלא הזכרת שם ומלכות], או להתפלל ערבית ולומר "ותודיענו".

מד. מותר להוציא את הפתילות המשומשות של נרות שבת, ולשים במקומם פתילות חדשות. ועדיף להוציאם בשינוי.

הדלקת נרות

מה. הדלקת הנרות לא לפני צאת השבת, (שעה 19:40 אופק ת"א). ולנהוגים כשיטת רבנו תם בשעה 20:19.

מו. לפני ההדלקה תברך: 'ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם, אשר קדשנו במצוותיו וצונו להדליק נר של יום טוב'. ומדליקה את הנרות, ויש להזהר להדליק מאש לאש, ולא ליצור אש חדשה על ידי גפרור.

מז. נכון שלא לברך 'שהחיינו' בהדלקת הנרות. ולמנהג רוב בני אשכנז מברכים שהחיינו בהדלקה.

מח. אסור לכבות את הנר שהדליקה ממנו נרות, וכן אם העבירה אש על ידי גפרור תניחהו בנחת כדי שלא יכבה על ידי הנחתה.

תפילת ערבית של ליל פסח

מט. יתפלל תפילת ערבית של ליל פסח בנחת ובשמחה כמונה מרגליות, כי מעלת תפילת ערבית הזאת גדולה מכל תפילות השנה, ובכוחה להעלות כל התפילות שנפסלו כל השנה בחסרון כוונה וכדומה.

נ. בתפילת העמידה של ערבית אומרים "ותודיענו" בתפלה. ואם שכח - כל זמן שלא סיים הברכה יחזור ויאמר, ואם סיים את הברכה אינו חוזר.

נא. אחר העמידה קוראים את ההלל בשמחה, וגם הנשים חייבות בקריאת ההלל בליל הסדר בברכה (בנוסף להלל הנאמר בהגדה).

ליל הסדר

מצות הסיבה

נב. רבותינו תקנו לקיים את מצוות הלילה בהסיבה, כדי להראות דרך חירות כאילו הוא יצא ממצרים. והחויב הוא בין לאנשים ובין לנשים.

צורת ההסיבה

נג. יש להכין מקום ההסיבה כדת, ואין די בהטיית הראש לברו, אלא צריך שגם הגוף יהא מוטה לצד שמאל (ולא לאחורה), בזוית של כארבעים וחמש מעלות. וגם צריך להזהר להסב על כרית וכדומה ולא באויר.

מתי מסיבים?

נד. חיוב ההסיבה הוא בשתיית ארבע כוסות ובאכילת המצה, הכורך, והאפיקומן. ויש מהדרים להסב כל הסעודה.

ארבע כוסות

נה. רבותינו תקנו לשתות ארבע כוסות בליל הסדר, כנגד ארבע לשונות של גאולה. וגם הנשים חייבות בזה. וטוב לחנך גם את הקטנים.

סדר ליל הסדר

קִדְשׁ. וְרַחֵץ. כֶּרֶס. יַחַץ. מַגִּיד. רַחֲצָה. מוֹצִיא. מִצָּה. מְרוֹר. בּוֹרֵךְ. שְׁלַחַן עוֹרֵךְ. צָפוֹן. בָּרֵךְ. חֲלָל. נִרְצָה

כֶּרֶס

טז. לוקחים חתיכת כרפס (נקיה מתולעים) ומטבלים אותה במים עם מלח, או בחומץ, או במיץ לימון המעורב במים ויהיה הרוב מים. [ומי שאין לו כרפס יוכל לקחת שאר ירקות לצורך טיבול זה].
יז. הטעם לאכילת הכרפס הוא בכדי להתמיה את התינוקות שיראו שינוי וישאלו מה נשתנה.

כמות האכילה

יח. יש להזהר לאכול חתיכה פחותה משיעור כזית (27 גרם. ועדיף לקחת רק כעשר גרם).

ברכה ראשונה

יט. קודם אכילת הכרפס מברכים 'בורא פרי האדמה', ויש לכוין בברכה זו לפטור גם את ברכת האדמה של המרור.

הסיבה

כ. אין צורך להסב בכרפס, והרוצה להסב רשאי.

יַחַץ

כא. יקח את המצה האמצעית מתוך שלושת המצות שמונחים לפניו בקערה, ויחצה אותה לשני חלקים. את החלק הקטן יחזיר למקומו בין שתי המצות, ואת החלק הגדול יעטוף במפה וישמור לאכילת האפיקומן.

כב. על פי הסוד יש לחלק את המצה בצורת האותיות דל"ת וא"ו. ויצניע לאפיקומן את החתיכה הגדולה שצורתה כוא"ו, ואת החתיכה בצורת דל"ת יניח בין המצות שבקערה.

כג. ישים לב בשעה שחותך, שישאר שיעור כזית גם בחתיכה הקטנה.

תשובה

כד. בשבירת המצות יהרהר בתשובה, ויכוין לשבור היצר הרע אשר בקרבו המסיתו לגאווה וכעס, כי הם החמץ והשאור שבעיסה.

מַגִּיד

כה. קריאת ההגדה היא מעיקרי המצוות בלילה זו, כי יש מצות עשה מן התורה לספר ביציאת מצרים ליל הסדר.

כו. ועל כן, יקרא את ההגדה בשמחה רבה ובהתעוררות גדולה, בקול רם, בשפה ברורה ובנעימה, ויש בזה שמחה לפני ה' יתברך.

כז. אמרו בזוהר הקדוש כי בעת קריאת ההגדה באים מלאכי השרת לשמוע סיפור יציאת מצרים, וחוזרים ומספרים לפני הקדוש ברוך הוא מה ששמעו בבתי ישראל. ועל כן חרדה ילבש ויכין לבבו בתשובה שלימה. (וכדאי לקרוא את לשון הזוהר כנדפס בהגדות).

כח. טוב שלא לדבר דברים בטלים בשעת קריאת ההגדה.

המחוייבים בהגדה

כט. גם הנשים חייבות בסיפור יציאת מצרים, ולכן ישבו על מקומן וישתתפו בקריאת ההגדה.

ל. מצות עשה לספר לילדים את סיפור יציאת מצרים ועשרת המכות, כמו שנאמר 'והגדת לבנך', ולכן יש להרחיב בסיפור הדברים ולהמחישם כפי הבנת שכלם. ויש להתכונן לזה עוד קודם החג.

קִדְשׁ

זמן הקידוש

א. לכתחילה אין לקדש עד צאת הכוכבים (השנה בשעה 19:24 בת"א). ויש להשתדל להקדים הקידוש כמה שאפשר, ובפרט אם יש ילדים קטנים, בכדי שלא ירדמו במהלך הסדר.

מהנהגות הקידוש

ב. לפי דעת רבנו האר"י יש לקדש מעומד למרות שיש בו גם הבדלה. ויש שנהגו לקדש מיושב.

ג. אם הדבר אפשרי טוב שאחד מן המסובים ימזוג כוסו של בעל הבית דרך חירות ושררה. וגם שאר המסובים ינהגו בזה, ולכן ימזוג כל אחד לזולתו דרך חירות.

ד. מצוה מן המובחר למלאות הכוס על כל גדותיו, ובפרט בכוס הקידוש וברכת המזון.

ה. טוב להטיף שלש טיפות מים בכל כוס מארבע כוסות.

ברכות הקידוש וההבדלה

ו. סדר הקידוש: חמש ברכות שסימנם יקנה"ז (=יין קידוש נר הבדלה זמן): 1. 'בורא פרי הגפן', 2. 'אשר בחר בנו מכל עם', 3. 'בורא מאורי האש', 4. 'המבדיל בין קודש לקודש', 5. 'שהחיינו'. וכדאי לקדש מתוך ההגדה כדי שלא יטעה בנוסח הברכות.

ז. ברכת 'בורא מאורי האש' יברך על נר שהדליק מאש מצויה. ולדעת הגר"צ אבא שאול אפשר לברך גם על הנרות שהדליקו לכבוד יום טוב, וכן דעת הגר"נ קרליץ. [ובמקום צורך אפשר לברך גם על הנר נשמה שהיה מוכן מערב יום טוב, ובלבד שתהא האש גלויה לפניו ולא שתראה מבעד לזכוכית].

ח. אסור לכבות את נר ההבדלה. [ולכן לא ישתמשו בנר ההבדלה הגדול, אלא ידליקו נר קטן (-נרונית) ובשעת הברכה יצמידו לו גפרור שיהיה כנר אבוקה].

ט. לא מברכים על הבשמים בהבדלה זו.

י. מי שטעה בהבדלה, ובחתימת הברכה במקום 'המבדיל בין קודש לקודש' חתם המבדיל בין קודש "לחול", אינו צריך לחזור ולברך.

יא. בברכת 'שהחיינו' שבקידוש יכוונו גם על עצם היום, ועל מצוות מצה ומרור וסיפור יציאת מצרים.

יב. מי שרעב וקשה עליו לערוך את הסדר כך, יכול לאכול אחרי הקידוש אכילה קלה (פירות וירקות, ביצה וכדומה), רק לא ימלא כריסו.

כוס של אליהו

יג. ימזוג כוס גדול לכבודו של אליהו הנביא זכור לטוב, שיבוא לבשרנו הגאולה, ויהא מונח על השלחן כל הסדר, (ויהיה מכוסה עד הבוקר), וישתוהו למחרת. ויש נוהגים למזוג אותו כשמוזגים את הכוס הרביעית.

וְרַחֵץ

יד. האוכל דבר שטבולו במשקה צריך ליטול ידיו, ועל כן קודם אכילת הכרפס יש ליטול הידים כהלכה, בלא ברכה.

טו. טוב שלא לדבר בין הנטילה לאכילת הכרפס.

סגולות ההגדה

לא. סגולות רבות נאמרו על קריאת ההגדה, גם זוכה על ידה לכפרת עוונות, ולתיקון פגם הברית, וזוכה שיפתח לבו לתלמוד תורה.

רחצה

לב. נוטלים ידים כהלכה, ובנטילה זו מברכים 'על נטילת ידים'.

מוציא מצה

כונה

לג. מצוות צריכות כונה, ולכן יש לכוין לפני האכילה: "הריני מקיים מצות עשה של אכילת מצה בליל פסח".

לד. יאחזו את שלושת המצות שבקערה ויברך "המוציא לחם מן הארץ", ואחר כך ישמוט המצה התחתונה ויברך "אשר קדשנו במצוותיו וצונו על אכילת מצה".

הסיבה

לה. יש להזהר לאכול את המצה בהסיבה, ואם לא היסב צריך לחזור ולאכול. וגם הנשים חייבות להסב. [ובדיעבד אשה שלא היסיבה יצאה ידי חובתה].

מצה לבד

לו. את חתיכת הכזית של המצוה יאכל לבדה, ולא יטבלנה בסלט וכדומה. ואולם אם טיבל יצא ידי חובתו.

כמות האכילה

לז. יש לאכול שתי כזיתות, אחת כנגד "מוציא" ואחת כנגד "מצה". וכל כזית שיעורה 27 גרם. (לפי הנפח: במצות קשות - 20 גרם, מכונה - 15. רכות - 38). וזקן או חולה יכול להקל ולאכול 18 גרם לכל כזית.

משך זמן האכילה

לא. ויאכל כל כזית בזמן "כדי אכילת פרס". (לכתחלה עדיף תוך ארבע דקות, ולפחות תוך שבע דקות וחצי). אולם לא יאכלנו בבהלה אלא בנחת ובישוב הדעת.

דיבורים

לט. לכתחלה לא ידברו עד אחר אכילת הכורך. ולכל הפחות עד שיאכל כזית מהמצה, ומי שדיבר אין צריך לחזור ולאכול.

סגולות

מ. דברי שבח והבטחות נאמרו על הזהיר במצות מצה. ובכללם: שהמקיימה כהלכתה נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית. ונשמר גופו מיצר הרע. וזוכה להיות גופו קודש ונשמטו קודש. והעושה מצוה זו כתקנה יש לו תועלת גדולה לנפשו, וזוכה לענוה ולאחדות.

מרור

איזה מרור לקחת?

מא. מצוה מן המובחר לקחת "עלי חסה" לקיום מצות מרור, וכן מנהג הספרדים וכמה מקהילות האשכנזים. ויש נוהגים לקחת תמכא (חריין).

מב. יש להזהר לקחת עלי חסה הנקיים מתולעים, שלא יצא שכרו בהפסדו.

דרך אכילתו

מג. יש לאכול מן המרור שיעור כזית, שהוא 27 גרם, בלא הסיבה. מד. מטבילים את המרור בתוך החרוסת. אך לא ישהנו בתוכו שלא יבטל טעם מרירותו, ולכן צריך לנער החרוסת מעליו.

סגולות

מה. כזית מרור שאוכלין בפסח, מסוגל לפרנסה. והנשאר מן המרור יש בו סגולה לאשה המקשה ללדת.

כורך

מו. בזמן שבית המקדש היה קיים נחלקו חכמי ישראל בצורת האכילות בליל פסח. ולדעת הלל הזקן יש מצוה לאכול ביחד את המצה והמרור וקרובן הפסח. וזכר למנהגו אנחנו אוכלים מצה ומרור כרוכים ביחד, ללא ברכה.

מז. יקח את המצה השלישית מן הקערה ויכרוך אותה עם המרור ויטבלם בחרוסת, ויאכל בהסיבה. ואם יש מסובים רבים יקח "בעבורם" משאר מצות עבודת יד שיש לו בקופסא.

מח. קודם האכילה יאמר 'זכר למקדש בימינו יחודש כהלל וכו' כנוסח הכתוב בהגדות.

שלחן עורך

מט. יערוך שלחנו כיד ה' הטובה עליו ויסעד לבו בשמחה.

סעודה רביעית

נ. נכון להוסיף איזה מאכל לכבוד סעודת "מלוה מלכה".

אכילה כצרכו

נא. יתן דעתו שלא ימלא כריסו, כדי שלא יאכל אחר כך את האפיקומן באכילה גסה.

סיפור יציאת מצרים

נב. בסעודה יוסיף לספר מענין יציאת מצרים בהרחבה, ובפרט אם מיהר בקריאת ההגדה כדי שלא יצטערו ברעבון.

אכילת ביצה

נג. יש נוהגים לאכול ביצה בסעודה, זכר לקרבן חגיגה, ואין לברך עליה "שהכל" בתוך הסעודה. וקודם האכילה יאמר: 'זכר לקרבן חגיגה'.

אכילת דג

נד. רבנו חיים פאלאג'י כתב שנכון לאכול דג בליל הסדר, ולומר 'יהי רצון שתזכנו לאכול מסעודה של לויתן'. והוסיף שנכון לאכול גם סילקא, להודות לה' שסילק אויבינו ושונאינו וכל מבקשי רעתינו.

מסכת פסחים

נה. יקראו על השלחן משניות מסכת פסחים, ודבר בעתו מה טוב. וגם אם אינו מבין די בקריאה לחוד.

צפון

נו. יקח כזית (27 גרם) מהמצה (שהצניע במפה) וזה "אפיקומן". וקודם האכילה יאמר 'זכר לקרבן פסח הנאכל על השבע'. ולכתחלה יש לאכלו בהסיבה.

נז. יש מחמירים לאכול שני כזיתים, אחד זכר לפסח, ואחד זכר למצה הנאכלת עמו.

נח. אחרי אכילת האפיקומן אין לאכול שום מאכל (גם אחרי הסדר), ואין לשתות יין חוץ משני הכוסות הבאים. ומים מותר לשתות, ובמקום צורך יוכל לשתות גם תה וקפה עם מעט סוכר.

עד הצות

נט. לכתחלה יזהר לאכול את האפיקומן קודם הצות (00:40). ואמנם גם אם עבר הצות יאכל ויוצא ידי חובתו.

סגולות

ס. יקח חתיכה מהאפיקומן וישאנה בחיקו או יצניענה בביתו, והיא סגולה לכמה דברים.

ברך

סא. מוזגים כוס שלישי ומברכים עליו ברכת המזון. ובשעת הברכה יש לאחוז את הכוס ביד ימין. ואחר ברכת המזון יברכו "הגפן" וישתו בהסיבה.

סב. בכרכת המזון עצמה ישב כדרכו, ולא יברך בהסיבה, אלא יברך מתוך כונת הלב.

בקול רם

סג. יברך ברכת המזון בקול רם, כי הקול מעורר את הכונה, וגם יהיה לו לעזר שלא ישכח לומר את תוספת 'עלה ויבוא', וכן שלא יבוא לידי ספק.

יעלה ויבא

סד. יזהר מאד שלא לשכוח הזכרת 'יעלה ויבא'.

סה. אם שכח לומר יעלה ויבא וסיים הברכה של "ברוך... בונה ירושלים", אז יאמר 'ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר נתן ימים טובים לישראל לששון ולשמחה את יום חג המצות הזה, ברוך אתה ה' מקדש ישראל והזמנים'. ואם התחיל בברכה רביעית ימשיך 'אשר נתן', אך אם אמר תיבת 'לעד האל' חוזר לראש ברכת המזון. סו. אחר ברכת המזון מברכים 'בורא פרי הגפן', ושותים את הכוס השלישית בהסיבה. ויפטור בברכה זו גם את הכוס הרביעית.

הלל

סז. ימוזג כוס רביעית, ויגמור עליו את הלל בנעימה, בקול רם ובהתלהבות.

סח. נהגו לפתוח הדלת באמירת 'שפוך חמתך', כדי לזכור שהוא ליל שמורים, ובזכות אמונה זו יבא משיח וישפוך חמתו על המכחשים בה'.

סט. בסיום ההלל ישתו בהסיבה את הכוס הרביעית, ואחר כך יברכו ברכת מעין שלש "על הגפן".

ע. מנהג בני אשכנז לברך ברכת "בורא פרי הגפן" גם על הכוס הרביעית.

נרצה

עא. אחר שזכה לקיים כל מצוות הסדר, הרי הוא רצוי ומקובל לפני השי"ת.

שיר השירים

עב. אחר הסדר ישורר בקול נעים "שיר השירים".

עג. הקורא 'שיר השירים' בליל הסדר, זוכה ורואה בשלחנו של משיח ואוכל נטיעה מגן עדן.

פיוטים

עד. נוהגים לשיר את הפיוטים הכתובים בהגדה, כגון 'חד גדיא' ו'אחד מי יודע' ושאר זמירות.

תפלה לאחר הסדר

עה. אחר ההגדה יאמר תפלה שתקן מרן החיד"א זיע"א: יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, האל הגדול, הגבור והנורא, שיהיו חשוכים ורצויים לפניך פלמשי המצות שעשינו פלילה הזה, ויעלו לפניך לרצון, ויאמרו תמיד יגדל ה'. ה' אלהי גדלת מאד, הוד והדר לבשת, גדול ה' ומהלל מאד, ולגדלתו אין חקר. אָנָּה ה', תִּרְבַּ גְּדֻלָּתִי, וְעַתָּה יִגְדַל נָא כַּח ה', לְרַחֵם עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. אֲזַי אִמְרוּ בְּגוֹיִם, הַגְּדִיל ה' לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי. בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עַל שֶׁהַחַיִּיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ, כֵּן תַּחֲיֵנוּ וְתַחַנְנוּ, וְתִאֶסֶף גְּלוּתֵנוּ לְחֻצְרוֹת קְדֻשָׁה, לְשִׁמּוֹר חֻקֶיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ פְּרָצוֹנֶךָ, וְלַעֲבֹדְךָ בְּלִבֵּב שְׁלֵם. עַל שֶׁאַנְחָנוּ מוֹדִים לָךְ, בְּרוּךְ אַל הַהוֹדָאוֹת. וְצֵא נָא לִישַׁע עַמְּךָ לִישַׁע אֶת מוֹשִׁיעֶךָ, וְכִימִי צִאֲתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הָרָאנוּ נִפְלְאוֹת בְּגִלוּת הַחַל הַזֶּה. וְהַבֵּט לְרָאוֹת פָּנֵי מוֹשִׁיעֶךָ הַקְּדוֹשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְהִיָּה ה' לְמִלְךָ עַל כָּל־הָאָרֶץ, בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד. אָמֵן, כֵּן יִהְיֶה רְצוֹן. לִימוּד

עו. אחר גמר הסדר ישב ויעסוק ב'הלכות קרבן פסח' ברמב"ם, או ב'סיפור יציאת מצרים' אשר במדרשים ובזוהר הקדוש.

עד מתי לומדים?

עז. גם אם גברה עייפותו וכבר עבר חצות, מכל מקום ישב ויעסוק בסדר הלימוד הנזכר עד שתחטפנו השינה והנמנום, ואז ילך לישון. עח. אם יש חשש שמפני נידוד השינה כל הלילה יפגע בתפלתו בבוקר, לא ישאר ער, אלא ילמד מעט ושכב וערכה שנתו.

קריאת שמע שעל המטה

עט. מנהג הספרדים לקרוא "סדר קריאת שמע שעל המטה" בשלימות. ומנהג בני אשכנז לקרוא רק פרשת שמע, כי ליל שמורים הוא לכל בני ישראל.

שביעי של פסח

לימוד הלילה

ה. יש נוהגים ללמוד בלילה הזו הסדר המתוקן בספר "קריאת מועד", מעניני הגאולה ומשיח צדקנו. ואחר כך קוראים השירות הכתובות בתנ"ך.

שירת הים

ו. טוב לומר באשמורת הבוקר את 'שירת הים' בקול נעים בהתלהבות ובשמחה רבה. ומי שאינו יכול להשכים יעשה כן בחצות הלילה.

ז. וכיום פשט המנהג בהרבה מקומות לפתוח ההיכל ולקרוא בספר תורה (ללא ברכה) מתחילת פרשת בשלח, ואת שירת הים משוררים כולם כאחד בנעימה ובכונת הלב, ברוב עם הדרת מלך.

תפלת ערבית

א. יתפלל תפלת ערבית של שביעי של פסח בכונה יתירה, ובפרט בברכת 'אמת ואמונה' כשמזכיר קריעת ים סוף.

ב. יתן אל לבו שלא לשכוח להזכיר את השבת בתפילה.

סדר הקידוש

ג. בליל שביעי של פסח מברכים שתי ברכות: 1. הגפן. 2. אשר בחר בנו מכל עם. ויש להוסיף הזכרת שבת בתוך הברכה, ומסיימים 'ברוך... מקדש השבת וישראל והזמנים'. ואין מברכים 'שהחיינו'.

סיפור קריעת ים סוף

ד. בסעודת ליל שביעי של פסח, יספר על שלחנו סיפור קריעת ים סוף, וכל המרבה לספר הרי זה משובח.

סגולות לפסח

מילוי משאלות

כשאומרים בהגדה "וכאן הבן שואל", מקובל שיכול האדם להוושע בכל משאלותיו, כי כולנו בניו לה' יתברך, ואנו שואלים ממנו את בקשותינו והוא הנותן. ויש כאן גם סגולה להיפקד בפרי בטן בזרע של קיימא.

גאולה פרטית

כשאומר: "אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים" אם יאמין באמונה שלימה במוצא שפתיו - "יוכל לצאת מכל מיצריו ולהיגאל גאולת עולם, גאולת הנפש וגאולת הגוף, לפי שזמן זה מיוחד ומיועד לגאולה". (אוהב ישראל)

סגולת האפיקומן

רבנו חיים פאלאג'י בספר חיים לראש (צפון סעיף ט) כתב: יקח דבר מועט לישא אצלו בחיקו, והוא סגולה להנצל מגולנים ולהבריח הקליפות ממנו, כי תרגום של מסה ומריבה מצותא, או יניח בביתו במקום מוצנע. ובספר דרך ישרה (דף פג ע"ב) הביא סגולה להשקיט הים מזעפו שישליך לד' רוחות הסיפינה מכזית מצה של אפיקומן.

שיר השירים

במדרש אמרו: הקורא שיר השירים בזמנו זוכה ורואה בשלחנו של משיח, שנאמר (ישעיה כו, א) 'ביום ההוא יושר השיר הזה לה'. דבר אחר אוכל נטיעה מגן עדן. ואימתי הוא עתו? לילי פסחים. ע"כ. והבאתיו בספר שלחן זהב. ושמעתי מהגאון רבי מאיר מאוזו שליט"א סגולה טובה מאד אחרי שיר השירים, למי שיש איזו בקשה שמעיקה עליו, שיתפלל ויבקש אז, וכמה נסים נעשו בדבר הזה.

קריאת שירת הים בליל שביעי של פסח

בספר חמדת ימים (סדר שביעי של פסח פרק א) כתב: וכבר נודע אשר חכמים הגידו כי כל האומר בכל יום שירת הים בשמחה רבה כאילו אותה שעה יצא ממצרים ומתכפרים עונותיו, ועל כן נאמר 'יסע משה את ישראל מים סוף' - שהסיעם מעונותיהן, שכל מי שנעשה לו נס ואומר שירה מוחלין לו כל עונותיו. ויש לנהוג לאמרו באשמורת יום שביעי של פסח.

סגולה לערב פסח

במחזורים נדפסה "העתקה מכתבי הקודש של המקובל רבינו שמשון מאוסטרופוליא ז"ל הי"ד, סוד גדול ונורא". וכתוב שם שכל מי שמעיין הסוד הנפלא והנורא הזה על מכונו, "ובפרט בערב פסח", מובטח לו שינצל באותה שנה מכל מכשול וממיתה משונה, ושום אדם לא ימשול בו, וכל אויביו יפלו תחתיו, והוא על במותימו ידרוך, ובכל אשר יפנה יצליח ובכל עסקיו ירויח, עד ביאת הגואל.

הבטחה שלא יחטא

כתבו גורי האר"י ז"ל שהזהיר מאוד באיסור חמץ, והמחמיר על עצמו בחומרות יתרות מובטח לו שלא יחטא כל השנה, כי מאחר שביער את רוח הטומאה מכל וכל ולא נתן מקום שתשלוט בו הסטרא אחרא איזה הדרך יוכל לשלוט בו להחטיאו. (פלא יועץ" ערך חמץ)

זרפא ירפא

בספר אורחות יושר לרבי יצחק מולכו (פרק יא) כתב: ידחוק עצמו לשתות ארבע כוסות שלמים, ואכילת מצת מצוה, ואפיקומן שיעור כזית, אף שקשה עליו אכילתו, ידחוק את עצמו, ובזה לא יצטרך לאכול סמים ומשקין מרים לרפואת הגוף.

פתיחת הלב

כתב בספר ויגד משה (סימן כא אות יג): ראיתי בשם המקובלים "שעל ידי שאילת 'מה נשתנה' גורמין פתיחת הלב לתורה", ועל כן נהגתי בביתי שכל המקובצים אצלי בליל הסדר כל אחד ואחד שואל מה נשתנה ומתפלל שיהיה לו לפתיחת הלב.

ברכות טוב

בליל הסדר יעקב אבינו התברך מיצחק אבינו, ולכן ראוי לברך הבנים בלילה הזה, כי בפסח עונין על כל הבקשות וממלאין משאלות לב כל אחד לטובה, ומסוגל לברכת טוב. (ויגד משה)

הנהגות לחול המועד

בספר "אלה מועדי ה'" למרן ראש הישיבה הגרא"ר רז שליט"א

שתי מצות) והוא מכלל כבוד המועד, אולם אין זה חיוב מעיקר הדין. ו. חייב אדם להיות "שמח וטוב לב" במועד. ולכך צריך להשמר בנפשו לכל יקעס, ובל ידאג, ובל יתעצב. ואל ישמע דברים השליליים, ורבנו אליהו מוילנא ע"ה אמר "שזו מצוה הקשה שבמצוות". ז. אי לזאת, לו בכח יגבר איש לשכוח עוצבו ורוגזו וכל דבר המצער, ולשמוח בכל יום שמחה חדשה. ויתעורר ויאמר בפה: "אי אפשר שלא לשמוח". (לשון רבינו אליעזר פאפו בספר הקדוש 'פלא יועץ' מערכת סוכה). ח. יתחוק האדם וישתדל הרבה בענין היקר והחשוב ביותר בעולם! והוא: "לימוד התורה". ובפרט הללו שבמשך השנה אינם פנויים כל כך לתורה.

א. ימי חול המועד נקראים "מקראי קודש" ונשפע בהם על ישראל אור עליון וקדושה וטהרה. והמה ימים מוצלחים ומעולים. ב. מגודל קדושתם אסור לבזותן בעשיית מלאכה שלא יהיו כימי החול, ואיסורו מן התורה. ויש אומרים שאיסורו מדברי סופרים. ג. מאד יזהרו בכל בית שלא להקל במלאכות, הן בכיבוס הן בתיקונים שונים והן בקניה ומכירה. והאיש והאשה שוים בזה. (מלבד הדברים שהותרו על פי ההלכה, ונתבארו יפה בספר "אלה מועדי ה"). ד. מעיקר ההלכה אין חיוב לאכול פת בימי חול המועד ויכבדם באכילות חשובות. ולכך מי שאכל פת, ובברכת המזון שכח להזכיר "יעלה ויבא" אינו חוזר. ה. יש מי שכתב לבצוע בחול המועד על "לחם משנה" (בפסח על

מעשיות ומשלים על ההגדה

ואחרי כן יצאו ברכש גדול. יש להבין איך קיבלו ישראל כלי כסף וכלי זהב בתורת שאלה על מנת להחזיר, והם לא קיימו הבטחתם, ונשארו אצלם לצמיתות. וכבר תבעו כן בני מצרים את בני ישראל אצל אלכסנדרוס מוקדון, ואמרו תנו לנו כסף וזהב שנטלתם. והוצרך גביה בן פסיסא להשיב על טענתם, שזה היה שכר פעולתם אחר שנות עבודתם במצרים.

אולם יובן הדבר עוד על פי משל, לאדם אחד שעבר על החוק, וגור עליו המלך גור דין מות, אך דרכם היה שקודם שיוציאו אותו להורג יביאוהו לפני המלך, ויאמר לו שייבקש ממנו איזה בקשה שירצה. והנה כשהביאוהו לפני המלך, אותה שעה היה המלך אוכל ושותה על שלחנו, אמר לו המלך מה תבקש ואעשה לך קודם ביצוע גור הדין? לקח הנידון מעל השלחן שלפני המלך כוס זכוכית מלאה יין, ואמר: ארצה לשתות היין הזה אשר בתוך הכוס הזאת כולו, בהיותי יושב על הגג של ארמון המלך, אך ירא אני פן הממונים שומרי המלך יבהלוני עם חרבותיהם השלופות בידם, לא יניחו אותי לשתות היין הזה, ולכן אבקש שתשבע לי שלא יהרגוני אלא עד שאשתה כל היין הזה אשר בתוך הכוס עד גמירא בנחת. נשבע לו המלך כאשר ביקש מאיתו, וצוה להעלותו על גג הארמון והכוס בידו, בכדי שישתה את היין שבתוכה על הגג במנוחה והשקט ובטח, וכן עשו. בעת שהיה עולה במדרגות אל הגג עשה עצמו כאילו נכשל ונפל לארץ על הרצפה, ונשברה הכוס שבידו, וכל היין נשפך. וכשהחזירו אותו אל המלך רצו להביא לו כוס אחרת שישתה על הגג, אולם הנידון אמר, הביאו לי את אותו היין שהיה בכוס ואשתהו. ויאמר למלך אדוני המלך עתה אני רואה שצריך אתה לפטור אותי מן הגזרה, מאחר שנשבעת שלא יהרגוני אלא עד שאשתה היין שהיה בתוך הכוס, ועתה היין איננו, ואיך תקיים שבועתך. צחק המלך על חכמתו שעשה תקנה לעצמו בדבר זה, ונתן לו חנינה, ופטרו לשלום. והנמשל, כי ראה השם יתברך, הצופה ומביט עד סוף כל הדורות, שלא יחזרו עוד למצרים להשתעבד, כי אחר שיצאו ממצרים ירדוף פרעה וחילו ועבדיו אחריהם עד הים החרגם, ואז שם יעשה לפרעה ולמצרים דין לטבעם בים, על אשר השליכו את ילדי ישראל ביאור להטביעם בים סוף, וכיון שפרעה ומצרים נאבדו מן העולם, אצל מי ישלימו ישראל את הזמן של השעבוד, ולמי יחזירו את כלי הכסף והזהב, מאחר שכולם ספו תמו, כמו הכוס שנשברה ונשפך היין. (רבנו יוסף חיים בספר בן איש חיל)

אלו עשר מכות שהביא הקדוש ברוך הוא על המצריים במצרים. מדוע הביא הקב"ה עשר מכות על פרעה ורק אחר כך גרם לו שישלח את בני ישראל מארץ מצרים, ומדוע לא הביא עליו הקב"ה מכה אחת גדולה והיה גורם לו שישלח את בני ישראל לאלתר? ושמעתי ממור"ר רבנו עובדיה יוסף זצ"ל שביאר זאת על פי משל לאדם שהלך בדרך ומצא בבת אחת אלף זהובים, ואילו חבירו היה גם הוא מהלך בדרך ומצא מאה זהובים, ושוב הלך מעט ומצא עוד מאה זהובים, וכן הלאה עד שלבסוף נתקבץ בידו בסך הכל אלף זהובים כמו חבירו. והנה שניהם מצאו סך הכל אלף זהובים כל אחד. אבל בכל זאת יש הבדל גדול ביניהם, משום שהראשון אמנם מצא סכום גדול בבת אחת ושמו שמחה גדולה מאד, אבל היתה זו שמחה חד פעמית, ומאידך - חבירו אמנם בכל פעם שמוח שמחה קטנה כי מצא סכום קטן, אבל בסופו של דבר שמוח עשר פעמים, ובכל פעם ופעם שמצא נתמלא ליבו בשמחה מחדש. והנמשל, אם היה הקב"ה מביא מכה אחת חזקה על המצרים ומכניע אותם, הרי שהיתה אצל עם ישראל רק שמחה אחת, בראותם את אויביהם נכנעים לפניהם, אך עתה שלקו עשר מכות, מכה אחר מכה, שמוח ישראל כמה וכמה פעמים.

בדרך אחרת תירץ מור"ר, כי הנה בביתו של האדם, אשתו מכינה לו את אשר הוא אוהב לאכול, אבל מכל מקום היא מכינה לו תבשיל מסוג אחד בכל פעם, אולם במסעדה מכינים תבשילים מסוגים שונים, משום שבאים לשם סועדים רבים וכל אחד ואחד אוהב תבשילים מסוג אחד. כך ישראל - כשם שפרצופיהם שונים, כך דעותיהם שונות, וכל אחד מושפע מדבר אחד, ורצה הקב"ה שכל ישראל יושפעו מהמכות שהביא על המצרים ויתחזקו באמונה, ועל כן בחר להביא עשר מכות מסוגים שונים, כדי שכל אחד יושפע כפי לבבו, כי האחד מתחזק ממכת דם, והשני מתחזק באמונה בראותו את מכת ערוב דוקא, וכן על זה הדרך.

הגלין להצלחת ידינו היקרים

אור יוסף ששון הי"ו

מורי אמיר הי"ו

נתנאל אמואל הי"ו

אלעד לוי הי"ו

להצלחת סימה בת רחל תחי'

הש"ת ימלא משאלות לבם לטובה ולברכה.

לעילוי נשמת

אברהם בן רחל ז"ל

יוסף בן גאולה ז"ל

אברהם בן שמחה ז"ל

מרים חנה בת שמחה ז"ל

דפאל בן איזה ז"ל

לדפואתם השלימה של

נועה שמחה

בת דניאלה דינה תחי'

שמואל בן רחל לאה הי"ו

רחל בת שמחה תחי'

גינט בת שמחה תחי'

עיצוב והפקה:

058-7647844

הגלין יו"ל ע"י

כולל "פלא יועץ"

ע"ש רבנו אליעזר פאפו זיע"א

לשוחפות בתורה: 058-445-6041

להזמנת מודע הדב לשערים: 058-764-7188

לכל ענייני הגלין: r7647844@gmail.com

השנה כולנו בני מלכים
ומסובין עם
שלחן זהב
הנהגת ימי הפסח בשרשיה ובטעמיה
באת האן חיים כוסת יחזקאל שולמית
רב קוק תפילה לטובה וראש סילול בלא יתקן

הליכות
תענית
סגילות
תפילות

להזמנות: 058-764-7844

בסדר
**דרשות
שבת הגדולה**
הגנו שמחים להודיע לקהל הקדוש
כי השבת פרשת ויקרא יתקיימו שיעורים
מאת כבוד הגאון
הרב משה יוחאי רוז שליט"א
בעניני הפסח, בהלכה, אגדה ומנהג
והדרכת מעשית לליל הסדר

בשעה 15:00 בבית המדרש 'ביע אמיר' רחוב שלמה המלך, לוד
בשעה 16:15 בבית הכנסת 'תפילה למשה' רחוב המעביאים 3 לוד

שמעו ותרוי נפשכם!